

Autor: Johana Klaudyová

Název: V jakém světě si přeji žít?

Kategorie C

3. ročník, třída 3. E

Věk: 17 let

Adresa školy:

Evropská obchodní akademie

Komenského náměstí 2

406 81 Děčín 1

Pedagog: Mgr. Martina Tučková

Tel.: 725 852 313

Emailová adresa: colisek11@gmail.com

V jakém světě si přeji žít?

Nastíníme-li téma světa, ve kterém bych chtěla žít – a jaké komplikované téma to jest -, v hlavě mi rázem vytane nepřeborné množství utopických představ o krásném místě bez bolesti a utrpení, bez věčného tápání, kde je naše místo ve světě, zároveň se však brzy dostane ke slovu plíživý pocit zoufalství. Jako tichý pozorovatel se dívám na to, jak má mysl horečně hledá vodítka k řešení, k nápravě skutečného místa, ve kterém žiji, aby se alespoň z části setkala s oněmi představami. Jak postupuje ve svém hledání dál, od jedné možnosti k druhé, a bloumá v čím dál surrealističtějších rozměrech, začínám cítit blízkost nevyhnutelného.

Dříve či později k tomuto závěru dojde každý. Není to ostatně tak těžké. Neexistuje způsob, jakým lze napravit svět. Dusíme se jeho nespravedlností, avšak nezbyvá nám, než lapat po dechu, a vědět, že vzduchu se nám nedostane. Ať se mermomocí snažíme jakkoliv, nemůžeme svět změnit a zařídit, aby byli všichni šťastní, ovšem smíření s tímto faktem je o mnoho náročnější, než dostát jeho uvědomění. Člověk, který není veskrze sobeckou bytostí, nejspíše touží po spravedlnosti, po konci věčného trápení, jednoho dne však s největší pravděpodobností dojde k rezignaci - v některých případech po mnoha svízelných pokusech pomoci, možná druhým, v konečném smyslu však spíše sobě samému. Pocit vlastní bezmoci se nám ze samé přirozenosti přičí. Každý se s ním vypořádává jinak – někteří se obrací k víře, jiní vytrvale hledají odpovědi prostřednictvím vědeckého bádání, někteří zabřednou do rozvleklých vod filozofie či politiky, další zasvěti svůj život pomoci druhým, tím či oním způsobem. Někteří tento úděl nezvládnou a obrací se k návykovým látkám, soustavnému vymývání svého mozku bezduchými televizními seriály a tak podobně, na tom v tuto chvíli nezáleží. Naším úkolem je ovšem pokusit se oprostit od této tíživé reality a představit si svět takový, jaký bychom si jej přáli, podaří-li se nám to.

Když se začne mluvit o nápravě světa, takřka každý začne, jakoby z nutnosti, přemýšlet o velkolepých cílech. Bylo nám řečeno, že fantazii se meze nekladou, cítím však, že meze nám klade náš věk a bolestná zkušenost pramenící z dospívání. Když jsme byli dětmi, snili jsme o světě plném kouzel, lásky a radosti, ve kterém nikdo nikomu neublíží, ve kterém nikoho nic nebolí, všichni jsou usměvaví a šťastní. Jde o vsutku roztomilou představu. V našich náctiletých myslích se vedle toho mohou objevit další body na seznamu dokonalého světa – některé vychází z poučení, jiné z čirého vzdorovitého sklonu k anarchismu, který se zdá být této životní etapě vlastní.

V dokonalém světě by neměli existovat bohatí a chudí, šťastní a nešťastní, vládci a ti, jež stojí pod nimi. Měla by být nastolena absolutní demokracie beztrždní společnosti; pravidlem je mimo jiné samozřejmá absence válek a konfliktů a, abychom drželi krok s moderními trendy, ekologický přístup lidstva, uvědomělé zacházení s přírodními zdroji; nejlépe společnost vegetariánská, kde jsou si rovni lidé všech ras, pohlaví (všech, zdůrazňuji), národů, náboženství i všeho smýšlení. V takové společnosti by neexistovali ti, kteří nezapadají – přijímala by bez rozdílu všechny, bez jakékoliv formy diskriminace, a každý by mohl být doslova kýmkoliv by chtěl. Taková je moderní vidina ideální společnosti, je-li mi známo, však i tomu nejprostšímu člověku musí být jasné, že v tomto případě skutečně nelze hovořit o ničem než pouhé utopii. Ačkoliv se může zdát, že k této ideji zdánlivě směřujeme, tisíce let lidské zkušenosti napovídají tomu, že je to zcela nemožné.

Co tedy dál? Mnoho z nás může toužit po tom, aby byly všechny bytosti šťastny, řeknu-li to obzvláště idealisticky; s vědomím tohoto je však nasnadě říci, že nakonec – po všelijak dlouhé a náročné cestě – člověk dospěje k vědomí, že nezbyvá než se obrátit k sobě samému. V tomto světě, navzdory všemu, stojíme pouze sami za sebe a jsme jedinými, za

které skutečně neseme zodpovědnost. Snad to zní poněkud sobecky a je skutečně otázkou, zdali je tento přístup správný, ovšem kdo vlastně posuzuje to, co je správné a co není? Je to každopádně přístup pro lidi zcela přirozený a nelze než přiznat, že snaha o nápravu světa a nijak nekorigovaná potřeba neustále si zoufat nad světovou nespravedlností pro jednotlivce nakonec nemůže skončit jinak než jeho zničením. Ať už se jedná o frustraci, šílenství, depresi či dokonce dobrovolné rozhodnutí ze světa odejít – my sami nedokážeme na svých bedrech nést tíhu celého světa.

Ovšem popsat svět, jehož součástí bychom chtěli být jako jednotlivci, je neméně složitý úkol. Přeskočím zdráhavé pokusy o jeho nastínění a přejdu rovnou k pro mě rozhodně nejpalčivější otázce – té, která mne potrápila již nespočetněkrát a dozajista nikoliv jako jedinou. Je to otázka svobody. Odvěké touhy lidí být svobodnými. Někteří z nás mohou být v tuto chvíli zaraženi, je totiž složité jednoznačně říci, co si představit pod pojmem svoboda. Pro mne osobně svoboda znamená sladký, utopický, nereálný stav, v rámci kterého mohu, prostě řečeno, skutečně „dělat, co se mi zlíbí“. Je to možnost myslet, jak chci, věřit vlastnímu úsudku a zkušenostem a nebýt kvůli tomu perzekuována. Možnost vypadat, jak chci, aniž bych hleděla na názor druhých, žít v pravdě a nenechat si společenskými konvencemi diktovat, co je správné a co ne. Tuto touhu zjevně vlivem svého věku pociťuji obzvlášť silně a právě toto shledávám skutečným problémem, protože svobodu v rámci společnosti tak docela nenalézám.

Žijeme ve vskutku podivné době, jež se snaží působit dojmem, že je svobodná. Kdysi bylo snadné definovat, kde kotví onen zdroj problémů – mohla to být absolutní monarchie, agresivně se rozpínající říše podnikající invaze do okolních zemí či totalitní režimy. Vzpomeneme-li se jen na naši českou historii, příkladů vidíme nespočet – nadvláda Rakouska-Uherska, Protektorát Čechy a Morava ovládnutí nacistickým Německem a komunistický režim v rámci Sovětského svazu jsou jen z minulého století. Dnes, objektivně vzato, se vlastně máme dobře – žijeme v demokratickém státě, nefigurujeme pod ničím nadvládou, jsme samostatnou jednotkou ve světě. Máme si tedy vůbec na co stěžovat? Jistě, byli jsme na tom podstatně hůř, nicméně dle mého názoru má právo si stěžovat i ten člověk, který se již vyléčil z akutního zápalu plic a nyní trpí chřipkou, uvedu-li to na praktickém příkladu.

V této době jsou ohniska problémů skryta pod rouškou demokracie, která ovšem nakonec neznamená plnou svobodu jednotlivce – tento problém je pochopitelně celospolečenský a sahá za hranice České republiky. Hovoříme zde o systému, který nás již od narození pokládá za své položky, a máme v podstatě odjakživa přesně stanovenou roli. Naučí nás, co smíme a co nesmíme čistě na základě všeobecného mínění, často bez ohledu na zdravý rozum. Jde o pravidla psaná i nepsaná a v obou případech se každopádně předpokládá, že se jimi budeme bez otázek řídit. Očekává se od nás, že budeme jednotkami pracujícími pro systém, pro společnost, která nás hostí. Teoreticky vzato člověk musí pouze

vykonávat biologické potřeby a zemřít. Jen teoreticky. Společnost nám nadiktovala kodex pravidel, příkazů, zákonů a povinností, jež musíme dodržovat, a čeká se, že budeme účinkovat přesně tam, kde nás společnost chce mít – pokud ne, jsme pro ni nepohodlnými. Nezapadáme, staneme se společenskými vyvrheli. Nezabijí nás, jak tomu bylo dříve, ale není snad společenská smrt stejně zničující jako ta biologická? Vzpomeňme si na všechny ty neviditelné, na bezejmenné postavy, jež se skrývají ve stínu měst – ti, o kterých se nemluví. Bezdomovci, drogově závislí, menšiny, sociálně slabí. Možná v našem životě figurují jako odstrašující případy, zkrátka to, jak rozhodně nechceme dopadnout.

Žijeme v izolaci, aniž bychom si to uvědomovali a na svět se díváme skrz okna televize, internetu, sociálních sítí. Trápí nás vědomí, že ve skutečnosti nikoho „tam venku“ nezajímáme, tolik věcí nás děsí a s tolika věcmi nesouhlasíme, avšak jsme přesvědčeni o tom, že se ze systému nelze vymanit, že společnost potřebujeme k životu. Nemluví se o tom, ale velmi dobře víme, že lidé si skutečně nejsou rovni a že si vlastně ničím nemůžeme být tak docela jisti.

A právě v tomto dle mého názoru tkví naše nesvoboda, jež činí onen podstatný rozdíl mezi snem o lepší společnosti a realitou. Nutno dodat, že takovýto stav lze ovšem považovat za přirozený, neboť veskrze „svobodnou“ byla možná naposled prvobytně pospolná společnost, a i proto jsme k nápravě této situace zhruba stejně blízko jako k nápravě světa jako celku. Vtipem navíc je, že ačkoliv lidé jsou a odjakživa byli se svou situací nespokojeni, tento stav je výsledkem naší vlastní přirozenosti. Mohu-li to tak říci, jsme zvyklí na to být ovečkami ve stádě civilizace a většinu času jsme vlastně žili pod něčí vládoucí rukou. Tak to je a tak to vždycky bude a nám skutečně nezbývá než se s tím smířit.

Leckdo by nyní mohl klesnout na mysli a cítit jakýsi beznadějný smutek. Sama se s těmito nepříjemnými pocity často potýkám, ovšem alespoň v pokusu – ač třeba marném – o pozvednutí na duchu vyslovím jisté klišé: Každý svého štěstí strůjcem. Je pravda, že nelze změnit svět a nemůžeme dost dobře ani nikterak modifikovat svou úlohu položek ve fungování systému, ale je tu cosi, co ovlivnit můžeme, a sice vlastní postoj k těmto skutečnostem. Zoufat bychom si mohli donekonečna, pokud se ovšem alespoň zlomek z nás dopracuje ke smíření a onen zlomek se pak dokáže radovat z prostých věcí, užívat si každodenního života a oprostit se od myšlenek na naši bezvýchodnou situaci, šťastní to budou lidé. Nám ostatním uvědomělým pak nezbývá než doufat, že jednou budeme následovat jejich příklad.